

12. Ubóstwo

Ubóstwo - to termin, który funkcjonuje w świadomości społecznej jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda, niedostatek. Idąc dalej - ubóstwo można zdefiniować także jako „stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej”.¹

W biuletynie społeczno – gospodarczym infos prowadzonym na zlecenie Biura Analiz Sejmowych ubóstwo może być pojmowane w sposób absolutny lub względny (relatywny).

W ujęciu absolutnym ubogie są osoby, rodziny lub gospodarstwa domowe, które nie mają możliwości zaspokojenia potrzeb uznanych za podstawowe, przy czym poziom życia jednostek ustalany jest niezależnie od poziomu życia innych członków społeczeństwa.

W ujęciu względnym poziom zaspokojenia potrzeb jednostek odnoszony jest każdorazowo do poziomu zaspokojenia potrzeb przez innych członków społeczeństwa. Rozumiane w ten sposób ubóstwo jest wynikiem nadmiernych rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb ludzi. Nie może ono zostać całkowicie wyeliminowane, a jedynie ograniczone przez zmniejszenie nierówności w poziomach życia.

Ubóstwo może być rozpatrywane jako zjawisko obiektywne bądź subiektywne. W pierwszym przypadku ocena dotycząca zaspokojenia potrzeb jest niezależna od osobistych przekonań. Najczęściej dokonywana jest przez ekspertów wyznaczających ilościowo i wartościowo koszyk dóbr i usług zaspokajających podstawowe potrzeby. W ujęciu subiektywnym jednostki same oceniają poziom zaspokojenia swoich potrzeb. Oba sposoby pomiaru mogą być stosowane zarówno w ujęciu absolutnym, jak i relatywnym.

Dane dotyczące zasięgu ubóstwa obiektywnego publikuje GUS. W analizach uwzględnia następujące wskaźniki:

- relatywna granica ubóstwa, której wartość stanowi połowę średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych.
- ustawowa granica ubóstwa, czyli kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego. Ustawowa granica ubóstwa pozostaje wynosi 634 zł dla jednoosobowego gospodarstwa domowego oraz 514 zł dla osoby w rodzinie;
- subiektywna granica ubóstwa, podstawą jej wyznaczenia są deklaracje respondentów dotyczące wysokości dochodów potrzebnych do realizacji podstawowych potrzeb. W uproszczeniu odpowiada ona poziomowi dochodów deklarowanych przez badanych jako ledwie im wystarczające;

---

¹ T. Pilch, I. Lepalczyk, Pedagogika społeczna, Szczecin 2005.